

Skolerings Side i Konkurrencen mellem Latinskolerne.

Naar man imidlertid spørger, om jeg da ikke mener, at der kunde være noget at gøre for den private Latinskoles Lærere, hvis Stilling jeg indrømmede er daarlig, saa vil jeg sige, at der er en Ting, som Staten ikke kan rette. Den kan ikke indskrænke den stærke Tilstrømning til Lærerstillingerne, som i Virkeligheden fremkalder hele Misæren. Saa længe den bliver ved, hjælper alle den Slags Ting, som her foreslaas, i Virkeligheden intet. Men det ere vi ikke Herrere over. Derimod tror jeg, at der muligen kunde gøres noget, naar man tog hele vort Latinskolevæsen under Overvejelse. Jeg mener, at det alvorlig maa undersøges, om der ikke er Grund til at nedlægge nogle af Statens nuværende lærde Skoler eller i det mindste de øverste Klasser i nogle af dem i Provinserne. Det er jo ganske meningsløst at vedligeholde Statsskolerne, hvor der ikke er Trang dertil, og Klasserne ere saa svagt besøgte, som de ere i enkelte af vore Latinskoler. Hver af Statens Latinskoleelever koster os jo 30 Kr. maanedlig, naar de komme i de øverste Klasser i Latinskolerne, koste de jo meget mere, og i nogle Skoler er det ganske uforholdsmæssige Sommer, som hver enkelt Elev i de øverste Klasser koster. Tiderne have jo i den Henseende forandret sig meget. Det Hensyn, som tidligere bevirkede, at man maatte holde Skoler rundt om i Provinsbyerne, fordi det ellers var for langt at rejse for de unge for at komme til en lidt fjernere liggende Skole, det Hensyn gælder i vore Jernbanetider ikke mere, og der er sikkert ingen Grund til at blive ved at anvende de overordentlig store Sommer, som der anvendes paa at opretholde Skoler eller Klasser, som i Virkeligheden slet ikke have nogen Eksistensberetigelse. Hvis man kunde nedlægge nogle af disse meget smaa Klasser i Statsskolerne, saa vilde man derigennem kunne vinde saa meget, at man meget godt kunde støtte de private Latinskoles Lærere paa det Punkt, hvor Privatskolens største Vanskelighed er, og det Punkt er efter min Mening Pensioneringen. Med Hensyn til Lønningerne tror jeg ikke, at der er stort andet at gøre, end at lade Lærere og Bestyrere prøve paa at skaffe de højst mulige Lønninger, gennem deres forskellige Organisationer at prøve, hvor langt de kunne naa med Skolepengenes Forhøjelse og derefter gøre Lønningerne saa store som muligt. Men den private Skole vil vanskelig nogen Sinde kunne naa videre end til at give den højst

mulige Lønning efter Dagens Forhold. At lægge noget til Side til Pensionering af sine Lærere, det kan den paa Grund af Konkurrencen vanskelig naa. Men mig forekommer det, at naar en Lærer har tjent i den private Skole i en længere Aarrække, kan Staten meget bedre støtte ham med en Pension, end den kunde ved at give Tilskud til Lønningen, thi naar han har tjent i en længere Aarrække i den private Skole, har det vist sig, at han har været en brugelig Lærer, og at der har været Brug for hans Virksomhed. Han har da gjort et Stykke Arbejde, som Staten meget godt paa den Maade kunde anerkende. Jeg tror, at hvis man ved Nedlæggelsen af nogle af Klasserne i Statsskolerne kunde faa en rimelig Besparelse paa Statens nuværende Skolebudget, saa vilde man kunne anvende det til Støtte for de private Skolers Lærere til deres Pension, og det vilde, synes det mig, være den naturlige Vej at gaa, medens det unægtelig forekommer mig at ville være i høj Grad unaturligt, om vi gav os til at blande os i de private Latinskolers indbyrdes Konkurrence, saaledes at vi støttede en Institution af 8 sammensluttede Skoler, der alene ved deres Størrelse i Forvejen vilde være en mægtig Konkurrent lige over for de andre Skoler, yderligere ved at paatage os en baade økonomisk og moralsk Garanti for den.

Høegh-Guldberg: Jeg skal med et Par Ord omtale et Par Poster paa Finanslovsforslaget. Den første er Nr. 110 i Betænkningen om 30,000 Kr. til en ny Kirke i Aarhus. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (Klausen) udtalte sig meget stærkt baade mod overhovedet at yde Statsbidrag til at bygge Kirker i Købstæderne og særlig mod at bidrage til en ny Kirke i Aarhus. Hans almindelige Bemærkninger over, hvorvidt Staten skal støtte Bygning af Kirker i Byerne, skal jeg lade ligge, jeg kan der ganske henholde mig til, hvad den ærede Ordfører paa Flertallets Vegne herom har udtalt. Jeg skal endnu langt mindre komme ind paa det teologiske Spørgsmaal om de evige Helvedesstraffe, som det ærede Medlem paa en saa interessant Maade bragte ind i denne Debat, men holde mig alene til det foreliggende Spørgsmaal om en ny Kirke i Aarhus. Jeg vil der bemærke, at det vilde være særlig haardt, hvis man ikke vilde yde Aarhus Bidrag til en saadan Kirke, hvor alle tidligere Betingelser derfor ere til Stede. Der er i øvrigt i Aarhus for Tiden ikke to, men tre Kirker, men Aarhus